

Duure vijs

Vissers, fileerderijen, groothandelaren en viswinkels dreigen de dupe te worden van het vangstverbod op kabeljauw op een deel van de Noordzee. Met de bescherming van de kabeljauw dreigen zij ook een andere belangrijke bron van inkomsten kwijt te raken. Ook voor schol en tong kan nu niet meer uitgevaren worden. "Prijsverhoging zal zeker de consequentie zijn".

Als het visverbod ingaat, zal er niet meer gelost worden in Scheveningen'

Zes uur in de ochtend. Donker en guur is het. Op straat rijdt een vroege tram, stapt een late feestneus in de taxi. Verder is het doodstil. In de haven is het een drukte van belang. Tussen twee en zes uur meren de kotters aan om zich van hun vracht te ontdoen. Met een hijskraan taktelt schipper Ko Spal, gestoken in een oranje oliepak, de vis de kade op. Wat hij vindt van het vangstverbod van de Europese Commissie van 14 februari tot 1 mei? Hij moet boven het geluid van de hijskraan uitschreeuwen: "We moeten noordelijker gaan vissen. Het gaat niet zo zeer om de kabeljauw. Maar om de tong en schol. Daar kunnen we ook niet meer voor uitvaren." Zijn kleine Boeier kan windkracht 7 in de verder gelegen wateren niet aan, schat hij. "Concreet betekent dat minder inkomsten." Voor de forse Zeearnd waarvan net de felgekleurde oranje visnetten naar beneden komen, is de wind geen bedreiging. "Maar", zo verwacht deze schipper, "alle schepen zullen zich straks op dat gebied storten. Nu een paar, straks varen er vierhonderd. Dat betekent voor iedereen minder vis, minder inkomsten." Karretjes rijden af en aan om de kratten verse zeevis naar de loods te rijden. Binnen wordt onder felle neonlampen de vis gesorteerd. Tarbot, schol, kabeljauw... Behendig grijpt een sorteerder een dikke vis van de lopende band om 'm in vak 1 te werpen. Minder inkomsten, misschien zelfs wel ander werk, impliceert het vangstverbod voor hem. Meer wil hij niet kwijt. "Je moet mij niet hebben voor deze vragen", zegt hij en wijst naar Piet Klein. Hij is voorzitter van de vereniging Visfactory Scheveningen en woordvoerder namens de sorteerder. "Wij krijgen een percentage per schip." Klein wijst naar twee rijen uitgestalde kratten. "Twee specifieke kabeljauwvissers een Engels en Deens schip, net gesorteerd. Als het visverbod in-

gaat, gaan die verderop vissen en lossen ze niet meer in Scheveningen." Hij verwacht minder aanvoer ook van schol en tong. Maar het woord 'ontslag' valt vooralsnog niet.

Rampzalig

De voorzitter Piet Klein trekt zijn schort uit en loopt naar boven, naar het veilinggebouw. Overal hangt de geur van vis. Straks zal het Productschap Vis een praatje houden over de stand van zaken rondom het visverbod. In de zaal zitten vooral de groot- en detailhandelaren. Nathalie Steins en Maarten Mens van het Productschap: "De maatregel is rampzalig voor iedereen." Samen met biologen bedacht het productschap een alternatief plan, dat zowel de kabeljauwstand als de vissers ten goede zou komen. Wel vissen in het nu verboden gebied, maar dan beurtelings en verspreid de zee op. Van acties wil het productschap voorlopig niets weten, eerst wordt stevig gelobbyd in Brussel en in de Tweede Kamer. Ook voor compensatie wordt geijverd. Een paar dagen later blijkt helaas dat de Europese Commissie ongevoelig is voor de smeekbedes. Het verbod gaat gewoon in op 14 februari. "Niet bij de pakken neerzitten. Misschien kunnen we andere producten dan kabeljauw, schol en tong gaan promoten", roept Mens. Ali Bagcan, vishandelaar, ziet daar geen heil in. "Kabeljauw moet bij ons de kar trekken. Er zijn weinig andere producten die je kunt promoten. In vergelijking met tien jaar geleden zijn er al veel meer vissoorten op de markt."

Mogelijk zal hij meer kabeljauw uit de Oostzee inkopen: minder van kwaliteit, minder vers en duurder. Of je de prijs kunt doorberekenen aan de klant, is maar de vraag. "Zeker op de markt. Ook de andere vissoorten worden duurder als er meer vraag naar is." Een omzetzaling van 25 procent, schat hij. "Zware tijden, de kosten draaien door en voor ons is er geen compensatie."

De veiling is inmiddels van start gegaan. "Viermaal kabeljauw 3, wie?", roept veilingmeester Gijs de Wildt. De handelaren kijken nauwlettend naar de klok, en bieden, terwijl ondertussen telefoons rinkelen.

Jaap van der Harst, groothandel Korving Dulk: "Voor de handel is deze maatregel een gevoelige klap, die moet uitwijken naar bijvoorbeeld Zeebrugge en Oostende, waar de kwaliteit van de kabeljauw slechter is. Het heen en weer rijden brengt extra kosten met zich mee. Compensatie? De vissers misschien wel, wij krijgen niks." Visser H. Tanis is daarvan zo zeker nog niet. "Vorig jaar zouden de schippers gecompenseerd worden voor de duurdere olieprijs, maar ik heb nooit een cent gezien", zegt hij.

Voor Willem van Wijk en zijn zoons ziet het er nog somberder uit. Als commissionairs kopen zij bij deze veiling fors in voor verschillende handelaren, ook in het buitenland. "Tijdens de vangstverbodperiode hebben we een

omzetsderving van naar schatting 80 procent”, beramen de Van Wijks. Uitwijken naar Harlingen om daar bij de afslag in te kopen kan niet, daar zitten commissarissen die hetzelfde werk doen, leggen ze uit. De verwachting is namelijk dat veel kotters die noordelijker zullen moeten gaan vissen straks eerder Harlingen aandoen dan Scheveningen.

Pessimistisch

Inmiddels is het elf uur in de ochtend, buiten sneeuwt het. De laatste vis is verkocht. Gijs de Wildt, veilingmeester en general manager van de visafslag heeft eindelijk tijd. Wat het vangstverbod betekent voor de veiling? Ontslagen voorziet hij niet zo een, twee, drie. “Is de visserij steengoed, dan is er geen probleem. Maar dat is niet te verwachten. Prijsverhoging van de vis zal de consequentie zijn.” Ook voor de visafslag die per schip 3 procent provisie krijgt, zullen de inkomsten tegenvallen. Minder schepen zullen aanmeren, met minder vis en dat betekent simpelweg minder geld. De Wildt probeert de klap enigszins op te vangen door straks vanuit Den Helder kabeljauw, tong en schol via vrachtwagens naar Scheveningen te halen. De visafslag betaalt de vervoerskosten. “Dan blijft van de provisie nog slechts 1,5 procent over.” De Wildt zoekt ook naar mogelijkheden andere dan de gebruikelijke vissoorten in te kopen. “Maar probleem is dat iemand die kabeljauw eet niet zomaar overstapt op baars.”

Terwijl de schoonmaker de asbakken leegt, worden buiten de vrachtwagens volgeladen. De rit gaat onder andere naar fileerderij North Sea Food in Urk. Eigenaar J. Schenk is pessimistisch gestemd. Niet kabeljauw maar schol is

‘Het personeel zal in het ergste geval elders emploti zoeken’

zijn belangrijkste grondstof. En die wordt nu juist vooral in het verboden gebied gevangen. Het feit dat slechts een maand van te voren een dergelijk verbod wordt afgekondigd, treft hem onaangenaam. “Hadden wij dit eerder geweten,

dan hadden we andere contracten met afnemers afgesloten. We kunnen nu niet aan de vraag van supermarktketens voldoen. Daarbij komt nog eens dat het personeel minder werk zal hebben en in het ergste geval elders in Urk emploti zoekt. En zie ze dan maar eens terug te krijgen.” Schenk hoopt in elk geval dat de overheid op zijn minst een arbeidstijdverkortingsmaatregel steunt.

Een week later. De maatregel in Brussel is bekrachtigd ondanks het feit dat ook biologen, waaronder het Nederlands instituut voor Visserij Research RIVO in Wageningen, de maatregel bekritiseert: “Op zich is bescherming van paaiende kabeljauw zinvol. Het gebied en de periode zijn echter aanvechtbaar.” Volgens Kester van het Productschap Vis werkt de maatregel zelfs averechts. Bovendien worden Nederlandse vissers relatief het zwaarst getroffen van de EU-landen. Ben Daalder, voorzitter van de Federatie van Nederlandse Visserijverenigingen zegt: “Het regent faxen. Vissers zijn woedend.” Hij denkt 25 tot 30 miljoen aan inkomsten mis te lopen. En bij dat bedrag gaat het hoofdzakelijk om schol en tong. Hoe groot de schade voor vissers, groothandel, fileerderijen, kleinhandelaars, restaurants zal zijn, is op voorhand moeilijk te becijferen, zegt Pavel Salz van het Landbouw Economisch Instituut. “Dat de opbrengst in die periode minder is, mag je wel verwachten.”

ELLEN DE VRIES